

# Програма за трансгранично сътрудничество по ИПП

## България – Турция 2014-2020 г.

### Резюме за гражданите



## Област на програмата

Допустимата трансгранична област на Програмата за трансгранично сътрудничество (ТГС) по Инструмента за предприеждинителна помощ (ИПП) България–Турция 2014–2020 г. е разположена в Югоизточна Европа, на Балканския полуостров и включва съответстващите на ниво NUTS III области Бургас, Ямбол и Хасково в Република България и еквивалентните на ниво NUTS III провинции Одрин и Къркларели в Република Турция. Допустимата област обхваща територия от ок. 29 000 кв. км., а общата граница на двете страни е с дължина от 288 км (включително с три действащи ГКПП), с общ брой на населението от 1.5 млн. жители (784 480 жители в българската допустима програмна област и 742 000 жители в турската допустима програмна област). Допустимата област в България представлява 14.99% от общата територия на страната, а съответно допустимата област в Турция представлява 1.58% от общата територия на страната.

**Карта на Програма за ТГС по ИПП България-Турция (2014-2020 г.)**



## Стратегически контекст на политиката

Програмата за ТГС по ИПП България-Турция (2014-2020 г.) е разработена въз основа на рамките на политиката Стратегията на Европейския съюз за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и на съответните национални стратегически документи. Основните рамки на политиката на европейско, макро-регионално и национално равнище са отразени в програмата както следва:

- ♦ **„Европа 2020“: Европейска стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж**

Стратегията „Европа 2020“ е споделена между европейските институции, държавите-членки и социалните партньори, за да се предприемат необходимите действия за постигане на нейните цели. Стратегията извежда на преден план три взаимно подсилващи се приоритети - интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Тези цели изискват комбинация от съвместни усилия на национално и европейско равнище, за оползотворяване на пълния набор от наличните политики и инструменти.

- ♦ **Стратегия за европейско териториално сътрудничество и ролята на трансграничното сътрудничество**

Териториалната програма на Европейския съюз до 2020 г. идентифицира някои ключови предизвикателства и възможности пред териториалното развитие като: повишаване на влиянието на глобализацията, демографските промени, социалното и икономическо изключване, изменението на климата и загубата на биологично разнообразие, като всички те са валидни за допустимата област на Програмата. В този документ стратегията за европейско териториално сътрудничество (ЕТС) и програмите за трансгранично сътрудничество (ТГС) се описват като „... *ключов фактор в глобалната конкуренция ... улесняващи по-доброто използване на потенциала за развитие и опазването на природната среда*“. Тези категории предоставят една отправна точка за типологията на резултатите на програмите за сътрудничество, които разкриват някои важни аспекти на подхода за европейско териториално сътрудничество (ЕТС), а именно: интеграция, инвестиции и резултати, свързани с изпълнението.

В допълнение, **Работният документ на службите на Комисията „Елементи за обща стратегическа рамка за периода 2014-2020 г.“** описва редица други характеристики на трансграничното сътрудничество: 1) подкрепа на съвместното управление и популяризиране на общите основни географски характеристики; 2) постигане на икономии от мащаба за по-ефективни инвестиции в услугите и инфраструктурата.

- ♦ **Стратегическа рамка за България 2014 – 2020 г.: Споразумение за партньорство с ЕС и Регионални планове за развитие на районите от ниво NUTS III**

В българското Споразумение за партньорство се подчертава централната роля на програмите за трансгранично сътрудничество с участието на България за приноса им към Стратегията за развитие на ЕС. В Програмите за трансгранично сътрудничество също така трябва да се подчертае значението на насърчаването на заетостта, подобряването на туризма и популяризирането на културното наследство, като същевременно да се подобряват взаимните връзки между общностите от граничните райони. Подобряването на системата за опазване на околната среда също трябва да бъде популяризирано.

Във всички три Областни стратегии за развитието на областите Хасково, Ямбол и Бургас в България за програмен период 2014-2020 г., туризмът и всички аспекти на опазването на



природата са били избрани като ключови области за развитие по време на следващия програмен период, включително и в трансграничен аспект.

- ♦ **Стратегическа рамка за Турция: стратегически документ за Турция 2014-2020 г. и План за регионално развитие на район Тракия 2014-2023 г.**

Целта на предприежинителната помощ ще бъде да насърчава териториалното сътрудничество с цел укрепване на трансграничното и транснационалното сътрудничество, да благоприятства за социално-икономическото развитие на граничните региони, както и да спомогне за изграждането на подходящ административен капацитет на местно и регионално ниво, чрез участието на страните бенефициенти в трансгранични дейности: *„Една от основните цели на Програмата за трансгранично сътрудничество между Турция и България е да се преодолее липсата на конкурентноспособност в социално-икономическото развитие в съответната област, в сравнение с нивата на развитие на ЕС. Друга цел е да се адресират общите предизвикателства в опазването на околната среда и природата, както и във връзка с възникнали трансгранични извънредни ситуации.“*<sup>1</sup>

В съответствие с Плана за регионално развитие на район Тракия 2014 – 2023 г., част от който са и двете еквивалентни на NUTS III турски провинции, Одрин и Къркларели, туризмът и всички аспекти на опазването на природата са избрани като ключови области за развитие по време на посочения програмен период, включително и в трансграничен аспект.

### Тематични приоритети

В съответствие с Регламент (ЕС) № 231/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмент за предприежинителна помощ (ИПП II), за Програмата са избрани следните **Тематични приоритети**:

- ♦ **Тематичен приоритет (б): Опазване на околната среда и насърчаване на действията за приспособяване към изменението на климата и за смекчаване на изменението на климата, превенция и управление на риска**

Опазването и съхраняването на околната среда са проблеми на ограничени географски области, които често се простират отвъд националните граници; поради това устойчивото управление на риска и опазването на природните ресурси са необходими компоненти за региона на трансграничното сътрудничество. Тематичният приоритет е свързан пряко с основния приоритет на стратегията „Европа 2020“, както и с двата съответни национални и регионални стратегически документа. През годините двете страни са изградили много добри традиции в опазването на околната среда в допустимия трансграничен регион. И в двете страни се наблюдават сходни рискове за околната среда, такива като наводнения и горски пожари възникващи в региона на трансграничното сътрудничество. Екологичните проблеми не спират пред дадена национална граница и затова трябва да бъдат разрешавани на регионално и трансгранично равнище. Налице е необходимостта от повишаване на осведомеността и мерки във връзка с приспособяването към изменението на климата, тъй като това оказва голямо въздействие върху икономиката и живота на населението. Съществуващите защитени природни зони и традициите в тяхното опазване са средства за адресиране на съответни инициативи в това отношение.

<sup>1</sup> [http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/funding-by-country/turkey/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/funding-by-country/turkey/index_en.htm)



♦ **Тематичен приоритет (г): Насърчаване на туризма и културното и природното наследство**

Допустимата трансгранична област демонстрира много висок потенциал на природното, културно и историческо наследство. Това е свързващ фактор между двете страни, който може да допринесе за бъдещото развитие на трансграничния регион. Туризмът е тематична част от съответните национални и регионални стратегически документи на двете страни. Тематичният приоритет беше оценен високо от страна на съответните заинтересовани страни по време на процеса на програмиране и имаше много добре установени предварителни условия за развитие на съвместни туристически продукти/услуги през програмен период 2007-2013 година. Чрез балансиран подход и комбинация от инвестиционни и „меки мерки“ ще бъде използван цялостният капацитет за разработване и въвеждане на разнообразни туристически продукти/услуги, така че да се валоризира ефектът от природното, културното и историческото наследство. На последно място, но не и по важност, тематичният приоритет демонстрира добър потенциал за развитие на мрежовите дейности.

### Стратегия на програмата

Програмата за ТГС по ИПП България-Турция има пряк принос към европейските и националните стратегически документи в съответствие с концепцията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Интелигентният растеж се насърчава, наред с другото, чрез предвидени съвместни мерки в сферата на опазването на околната среда и прехода към нисковъглеродна икономика, както и чрез дейности в областта на туризма (мерки в областта на опазването на природното и културно наследство); укрепването на младежта в региона - като основа за бъдещото развитие в трансграничната област - се разглежда като хоризонтален приоритет на Програмата. Устойчивият растеж и устойчивото използване на ресурсите се адресират пряко чрез Приоритетна ос 1 „Околна среда“ на Програмата, която обхваща опазването на околната среда като един от най-важните активи на трансграничния регион, наред с управлението на бедствия, представляващи типичен трансграничен проблем от голямо значение за региона; поради това, устойчивото развитие е един от основните принципи на Програмата за трансгранично сътрудничество. Силната връзка с приобщаващия растеж е ясно различима за Приоритетна ос 2 „Устойчив туризъм“. Тази тематична област е насочена към капитализиране на природното, културното и историческо наследство на региона. Конкурентоспособността като цяло е приета за хоризонтална основа по отношение на регионалното развитие в трансграничния регион. Програмата за ТГС по ИПП България-Турция пряко допринася за водещите инициативи „Младежта в движение“, „Европа за ефективно използване на ресурсите“ и „Програма за нови умения и работни места“. В съответствие със стратегията на Програмата,

**Общата стратегическа цел на Програмата за ТГС по ИПП България-Турция 2014-2020 г. е както следва:**

***Укрепване на капацитета за трансгранично сътрудничество между България и Турция в областта на опазването на природата и устойчивото развитие на туризма, което ще доведе до засилване на териториалното сближаване в Европа***



## Обосновка на разпределението на финансовите средства

Разпределението на финансовите средства, предложено в таблицата по-долу има за цел ефективно постигане на очакваните резултати от програмата с ограничените налични ресурси за периода на финансиране 2014-2020 г. Избраните тематични приоритети и съответните специфични цели са насочени към трансграничното сътрудничество между България и Турция в следните направления: 1) подобряване и опазване на околната среда за насърчване на устойчивостта и на качеството на живот; 2) укрепване на туристическия сектор чрез капитализиране на културното и природното наследство в трансграничния регион на сътрудничество между България и Турция. При избора на тематични приоритети (както е описано по-горе), беше оценено по-специално значението на различни теми, свързани с трансграничното сътрудничество. Особено изменението на климата и управлението на риска, в случаите, когато наводненията и пожарите са проблеми с трансграничен и транснационален характер и когато опазването на околната среда (включително природно и културно наследство и общи традиции), се разглежда като уместно за региона в трансграничен аспект. Въз основа на голямата значимост на тези две теми, свързани с трансграничното сътрудничество, по 45% от програмния бюджет ще бъдат разпределени за всеки от тези приоритети, а 10% от бюджета са предвидени за техническа помощ по програмата. Така например, за тематичния приоритет, свързан с опазването на околната среда, са предвидени увеличение на интервенциите в сферата на превенция и управление на риска, както и подобрен капацитет и устойчиво използване на общите природни ресурси чрез съвместни инициативи за опазване на природата. В областта на устойчивото развитие на туризма специално са предвидени по-високо ниво на валоризация на природното и културното наследство в контекста на туризма и увеличаване на броя на трансграничните мрежи, действащи в сферата на устойчивия туризъм. Посоченото по-долу разпределение на финансовата подкрепа между приоритетните оси е в съответствие с научените уроци от текущата Програма, извършения анализ на нуждите, а така също от анализа на очакванията и нуждите на съответните заинтересовани страни в допустимата област на трансгранично сътрудничество.



Преглед на инвестиционната стратегия на програмата за трансгранично сътрудничество				
Приоритетна ос	Финансова подкрепа (в евро)	Разпределение (%) на финансовата подкрепа между приоритетните оси	Тематични приоритети	Индикатори за резултат, свързани с тематичния приоритет
ПО 1 “Околна среда”	13 339 302,35	45 %	(b): Опазване на околната среда и насърчаване на действията за приспособяване към изменението на климата и за смекчаване на изменението на климата, превенция и управление на риска	<ul style="list-style-type: none"> <li>Увеличени съвместни интервенции в областта на превенция и управление на риска</li> <li>Увеличени съвместни инициативи в областта на превенция и управление на риска</li> <li>Увеличено изграждане на капацитет за устойчиво използване на общите природни ресурси</li> </ul>
ПО 2 “Устойчив туризъм”	13 339 302,35	45 %	(d): Насърчаване на туризма и културното и природното наследство	<ul style="list-style-type: none"> <li>Увеличени нощувки в трансграничния регион</li> <li>Увеличени съвместни инициативи за валоризиране на културното, историческо и природно наследство</li> <li>Увеличени действащи трансгранични мрежи, действащи в областта на устойчивия туризъм</li> </ul>
ПО 3 “Техническа помощ”	2 964 289,42	10 %	Техническа помощ	Н/П
<b>Общо</b>	<b>29 642 894,12</b>			





**Приоритетна ос 1 „Околна среда”**

Тази приоритетна ос има за цел увеличаване на интервенциите в областта на превенция и управление на риска и подобряване на капацитета и устойчивото използване на общите природни ресурси чрез съвместни инициативи за опазване на природата. Посоченото по-горе разпределение на финансовата подкрепа между приоритетните оси е в съответствие с научените уроци от текущата Програма, извършения анализ на нуждите, а така също от анализа на очакванията и нуждите на съответните заинтересовани страни в допустимата област на трансгранично сътрудничество.

<b>Приоритетна ос</b>	<b>Околна среда</b>
<b>Тематичен приоритет</b>	<b>(b): Опазване на околната среда и насърчаване на действията за приспособяване към изменението на климата и за смекчаване на изменението на климата, превенция и управление на риска</b>

**Специфична цел 1.1.: Предотвратяване и смекчаване на рисковете и последствията от природни и предизвикани от човека опасности и бедствия в трансграничния регион**

**Инвестиционни мерки:**

**Системи за ранно предупреждение и управление при бедствия, оборудване/дълготрайни активи, дребномащабни интервенции:**

- Разработване на системи за ранно предупреждение и управление при бедствия;
- Инвестиции в доставка на оборудване/дълготрайни активи, свързани с устойчивостта на бедствия: съвременни ИКТ решения в случаи на опасност от пожари, пожар или дейности след потушаване на пожари; доставка на специализирано противопожарно оборудване, както и на специализирано оборудване за интервенции по търсене и спасяване на хора; доставка на системи за въздушно наблюдение на земната повърхност и предаване на данни в реално време и др.;
- Подкрепа за дребномащабни интервенции/инвестиции: почистване и презалесяване на речните брегове, изграждане на защитни съоръжения срещу наводнения (диги, канали и др.); залесяване на краткотрайно уязвими терени; изсичане на гори поради спешна необходимост при аварийни ситуации; доставка на специализирано оборудване/дълготрайни активи за предотвратяване на наводнения и др.;

**Меки мерки**

**Съвместни инициативи, стратегия, обучения, услуги, кампании за повишаване на информираността, обмен на опит:**

- Разработване на съвместни стратегии/обща насоки за превенция на риска и управлението на природните и предизвиканите от човешка дейност бедствия (за защита при бедствия и политики и механизми за защита, за предотвратяване и управление на дейностите по гасене на пожари, предотвратяване на наводнения и др.);
- Кампании за повишаване на информираността в областта на ефективната превенция и управление на рисковете;
- Провеждане на съвместни теоретични-тактически упражнения и полеви обучения за управление на извънредни ситуации;
- Обучения в използването на ИКТ технологии, включително въвеждането на новаторски методи;





- Обмен на опит и добри практики (учебни посещения, кръгли маси, конференции и др.);
- Подобряване на сътрудничеството в областта на управлението на водите и в частност по въпросите за предотвратяване на наводненията;
- Съвместни обучения, кампании за повишаване на информираността на доставчиците на обществени услуги, младежта, доброволците и други групи от населението за устойчивостта на бедствия.

#### **ЦЕЛЕВИ ГРУПИ:**

- Всички равнища на регионални/местни органи на властта;
- Сдружения на местните/регионалните органи на властта и други организации;
- Регионални служби и структури на съответните държавни институции/администрации;
- Еврорегиони и други съвместни трансгранични структури и институции;
- Администрации на защитени зони
- Групи население в региона на трансгранично сътрудничество;
- Младежи (до 29-годишна възраст).

#### **ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ:**

- Всички равнища на регионални/местни органи на властта;
- Централни и регионални служби и структури на съответните държавни институции/администрации;
- Регионални и браншови агенции за развитие.

**Специфична цел 1.2.: Подобряване на капацитета за опазване на природата и устойчиво използване на общите природни ресурси в трансграничния регион**

#### **Инвестиционни мерки**

##### **Екологосъобразни дребномащабни инвестиции:**

- Екологосъобразни дребномащабни инвестиции за подобряване на достъпността на/до защитените природни обекти;
- Екологосъобразни дребномащабни инвестиции (зелена инфраструктура, съхраняване, опазване и др.);
- Доставка на оборудване за целите на опазване/съхраняване/наблюдение на екосистемите и за контрол на замърсяването на реки/морета.

#### **Мерки мерки**

**Съвместни инициативи и сътрудничество, обмен на опит и на специфични знания, обучения и дейности за изграждане на капацитет:**

- Съвместни инициативи насочени към ефективно управление на защитените зони;
- Съвместни инициативи за защита на природата в Черно море и крайбрежните зони;
- Инициативи за изграждане на капацитет, обучения, обмен на опит и специфични знания по въпроси, свързани с околната среда: опазване и подобряване качеството на природните ресурси



(въздух, почви, води); опазване и възстановяване на екосистеми, на застрашени/защитени растителни и животински видове; устойчиво използване на ресурси, рециклиране, управление на отпадъците; както и други свързани въпроси;

- Инициативи за сътрудничество между местни органи на властта, НПО и свързани институции, образователни и обучителни институции, университети и научно-изследователски институции в областта на околната среда, опазването на природата, както и на безопасната и устойчива нисковъглеродна икономика;
- Разработване и провеждане на съвместни информационни кампании в областта на опазването на околната среда и природата, включително по въпроси, свързани с екомаркировката на местните продукти.

#### **ЦЕЛЕВИ ГРУПИ:**

- Всички равнища на регионални/местни органи на властта;
- Сдружения на местните/регионалните органи на властта и други организации;
- Регионални/местни служби и структури на съответните държавни институции/администрации;
- Еврорегиони и други съвместни трансгранични структури и институции;
- Университети и научно-изследователски институции;
- Образователни и обучителни институции и организации;
- Институции и организации за подкрепа на бизнеса – търговски палати, промишлени и занаятчийски асоциации и др.;
- Администрации на защитени зони;
- Младежки организации;
- Групи население в региона на трансгранично сътрудничество.

#### **ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ:**

- Всички равнища на регионални/местни органи на властта;
- Сдружения на местните/регионалните органи на властта и други организации;
- Централни и регионални служби и структури на съответните държавни институции/администрации;
- Администрации на защитени зони;
- Еврорегиони и други съвместни трансгранични структури и институции;
- Университети и научно-изследователски институции;
- Образователни и обучителни институции и организации;
- Институции и организации за подкрепа на бизнеса – търговски палати, промишлени и занаятчийски асоциации и др.;
- НПО;
- Младежки организации.



## Приоритетна ос 2 „Устойчив туризъм”

Тази приоритетна ос има за цел укрепването на туристическия сектор чрез капитализиране на ефекта от туризма, свързан с културното и природното наследство в региона на трансгранично сътрудничество между България и Турция. Посоченото по-горе разпределение на финансовата подкрепа между приоритетните оси е в съответствие с научените уроци от текущата Програма, извършения анализ на нуждите, а така също от анализа на очакванията и нуждите на съответните заинтересовани страни в допустимата област на трансгранично сътрудничество.

<b>Приоритетна ос</b>	<b>“Устойчив туризъм”</b>
<b>Тематичен приоритет</b>	<b>(d): Насърчаване на туризма и културното и природното наследство</b>

**Специфична цел 2.1.: Повишаване на туристическата привлекателност на трансграничния район чрез по-добро използване на природното, културното и историческо наследство и свързаната с него инфраструктура**

### Инвестиционни мерки

#### **Дребномащабни инвестиции и изграждане на ИКТ-съоръжения:**

- Дребномащабни инвестиции за подобряване на достъпа до природните, културни и исторически туристически обекти, включително: рехабилитация на пътища за достъп, маршрути за колездене, туристически пътеки;
- Дребномащабни инвестиции за подобряване на условията в природните, културни и исторически туристически обекти, включително: възстановяване, поддържане, консервация, опазване, както и осигуряване на достъп до туристическите обекти на лица с увреждания;
- Подобряване на комуналните услуги (електроснабдяване, водоснабдяване, канализация и др.) в природните, културни и исторически туристически обекти;
- Малки туристически гранично-пропускателни пунктове и свързани с тях съоръжения;
- Изграждане/развитие/надграждане на ИКТ туристически съоръжения, включително на информационни центрове и/или павилиони за упътване на потенциалните посетители.

### Меки мерки

#### **ИКТ и ГИС платформи, туристически транспортни схеми:**

- Разработване на съвместни ГИС платформи;
- Разработване на съвместни платформи за онлайн резервации, разплащания и др.;
- Разработване на схеми за превоз на туристи и свързани с това дейности в крайбрежните зони на Черно море.

### ЦЕЛЕВИ ГРУПИ:

- Всички равнища на регионални/местни органи на властта;
- Администрации на защитени зони;



- Туристически организации и асоциации;
- Жители на трансграничната област и посетителите (туристи).

#### **ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ:**

- Всички равнища на регионални/местни органи на властта;
- Регионални и браншови агенции за развитие;
- Централни и регионални/местни служби и структури на съответните държавни институции/администрации;
- Обществени културни институти (музеи, библиотеки, читалища и др.);
- Регистрирани регионални туристически асоциации;
- Институции и организации за подкрепа на бизнеса – търговски палати, промишлени и занаятчийски асоциации;
- НПО;
- Образователни и обучителни институции и организации;
- Университети и научно-изследователски институции.

#### **Специфична цел 2.2.: Повишаване на потенциала за трансграничен туризъм чрез разработване на общи дестинации**

##### **Меки мерки**

#### **Стратегии за устойчиво развитие на туризма и планове за действие, маркетингови и промоционални инициативи и инструменти, обучение и консултиране:**

- Разработване и изпълнение на стратегии за устойчиво развитие на туризма и планове за действие за общи туристически дестинации на основата на природното, историческо и културно наследство на трансграничния регион;
- Маркетинг и реклама на общи туристически дестинации, организиране и участие в панаири и свързани с тях обществени дейности (напр. изложби, конференции, семинари, кръгли маси, представяния, обмен на добри практики) и др.;
- Създаване на многоезични онлайн туристически платформи и визуализация на местни продукти (3D визуализация; мобилни приложения, социални мрежи, специално разработени интернет платформи) и други иновативни инструменти;
- Обучение и консултантска подкрепа за туристическите организации, насочени към подобряване на техните продукти, услуги, дейност и уменията на персонала;
- Разработване и популяризиране на алтернативни форми на туризъм, напр. „гурме туризъм”, „екотуризм”, „СПА туризъм”, „селски туризъм” и др.

#### **ЦЕЛЕВИ ГРУПИ:**

- Всички равнища на регионални/местни органи на властта;
- Централни и регионални служби и структури на съответните държавни институции/администрации;
- Администрации на защитени зони;



- Регистрирани НПО в сферата на туризма;
- Институции и организации за подкрепа на бизнеса – търговски палати, промишлени и занаятчийски асоциации и др.;
- Туристически организации и асоциации;
- Младежки организации;
- НПО.

#### **ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ:**

- Всички равнища на регионални/местни органи на властта;
- Централни и регионални/местни служби и структури на съответните държавни институции/администрации;
- Администрации на защитени зони;
- Регистрирани НПО в сферата на туризма;
- Институции и организации за подкрепа на бизнеса – търговски палати, промишлени и занаятчийски асоциации и др.;
- Туристически бордове и асоциации;
- Образователни и обучителни институции и организации;
- Университети и научно-изследователски институции;
- Обществени културни институти (музеи, библиотеки, читалища и др.).

#### **Специфична цел 2.3.: По-активно създаване на мрежи за устойчиво развитие на потенциала за туризъм**

##### **Меки мерки:**

##### **Съвместно изграждане на мрежи/създаване на контакти и събития за повишаване на информираността:**

- Организиране на различни събития за създаване на контакти, вкл. за укрепване на съществуващите и новосъздадените партньорства в областта на устойчивия туризъм – обучения, обмен на добри практики, проучвания на правната рамка в областта на туризма, онлайн форуми, конференции, семинари, кръгли маси, презентации, фестивали, изложения, представления и др.;
- Кампании за повишаване на информираността и инициативи за местно развитие на ценностите на трансграничното културно, природно и историческо наследство за съответните целеви групи;

##### **ЦЕЛЕВИ ГРУПИ:**

- Всички равнища на регионални/местни органи на властта;
- Сдружения на местните/регионалните органи на властта и други организации;
- Централни и регионални/местни служби и структури на съответните държавни институции/администрации;
- Администрации на защитени зони;
- Регистрирани НПО в сферата на туризма;



- Институции и организации за подкрепа на бизнеса – търговски палати, промишлени и занаятчийски асоциации и др.;
- Туристически бордове и асоциации;
- Образователни и обучителни институции и организации;
- Обществени организации и институции, ангажирани в развитието на гражданското общество и/или популяризиране на образованието, културата и спорта;
- Младежки организации;
- Жители на трансграничната област и посетителите (туристи).

#### **ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ:**

- Всички равнища на регионални/местни органи на властта;
- Централни и регионални/местни служби и структури на съответните държавни институции/администрации;
- Администрации на защитени зони;
- Регистрирани НПО в сферата на туризма;
- Институции и организации за подкрепа на бизнеса – търговски палати, промишлени и занаятчийски асоциации и др.;
- Туристически организации и асоциации;
- Образователни и обучителни институции и организации;
- Университети и научно-изследователски организации;
- Обществени организации и институции, ангажирани в развитието на гражданското общество и/или популяризиране на образованието, културата и спорта;
- Младежки организации.

#### **Подбор на операциите**

Подборът на операции следва да се извърши на ниво „специфични цели“, т.е. на проектно ниво потенциалните бенефициенти трябва да участват с проектно предложение, съсредоточено само върху една Специфична цел (СЦ) по една Приоритетна ос. Операциите по програмите за трансгранично сътрудничество се избират от Съвместния комитет за наблюдение (СКН), в съответствие със съответното законодателство на ЕС за програмния период 2014-2020 г .

При подбора на операции ще са водещи следните общи принципи: 1) Характер на трансграничното сътрудничество: участие на бенефициенти от двете участващи в програмата страни; ясно очертаване на трансграничните ползи/въздействия, ако операцията се изпълнява само в едната от страните по програмата; 2) Партньорство: участващите в проекта партньори са допустими, ако отговарят на изискванията, посочени в правилата на програмата; ако участващите партньори в проекта притежават административен капацитет за управление на проекта; 3) Регионална приложимост: операциите са в съответствие с идентифицираните нужди и предизвикателства, свързани с региона на трансграничното сътрудничество; операциите допринасят за икономическото, социално и териториално сближаване (в съответствие със стратегията „Европа 2020“); 4) Стратегическа приложимост: операциите са в



съответствие със специфичните цели на приоритетните оси; операциите са съгласувани със стратегиите и концепциите на регионално и национално равнище; 5) Качество на операциите: операциите/проектите са ясни и структурирани (логика на интервенциите); разходите за операциите са ефективни; проектите се основават на концепцията за устойчиво развитие; 6) Хоризонтални принципи.

И двете приоритетни оси ще бъдат изпълнявани чрез Покани за набиране на проектни предложения и/или стратегически проекти. Поканите за набиране на проектни предложения се изготвят в съответствие механизъм, при който се стартира процес за избор на проекти на конкурентна основа. Потенциалните бенефициенти на програмата ще бъдат поканени да представят своите проектни предложения. Поканите за набиране на проектни предложения се обявяват публично. Към Насоките за кандидатстване ще бъде приложен пакет с информация за вида на проектите, които ще бъдат разглеждани за финансиране и за специфичните условия, които трябва да бъдат изпълнени за всяка Покана за набиране на проектни предложения. Само проектите, които отговарят напълно на критериите за подбор и възлагане ще бъдат финансирани, след решение на Съвместния комитет за наблюдение. Могат да бъдат идентифицирани и определени Стратегически проекти за постигането на целите на програмата и специфичните цели на съответната приоритетна ос. Стратегическите проекти допринасят за постигане на по-голямо въздействие чрез реално и значително трансгранично въздействие и дългосрочни резултати, по отношение на целите на Програмата. Стратегическите проекти трябва да бъдат ефективни и да отговарят на нуждите на трансграничния регион, както е предвидено от програмата, както и да водят до значителна и дълготрайна промяна или подобряване на цялата или на големи части от допустимата програмна област. Основните принципи за допустимост на даден стратегически проект могат да бъдат следните: да адресира ключови специфични цели, които могат да бъдат постигнати само чрез участието на широки партньорства и/или на ключови заинтересовани страни от двете страни на границата; да се основава на по-голяма финансова подкрепа отколкото тази за обикновените проекти, пропорционална на значението на целите и резултатите; да допринася за трайни ефекти и да стимулира по-нататъшни действия.

По Приоритетна ос 1 „Околна среда“, трябва да бъде осигурено ясно разграничаване и взаимно допълване на Оперативна програма за трансгранично сътрудничество България-Турция 2014-2020 г. с други програми. Това се отнася за връзката на програмата с: 1) други направления на Европейското териториално сътрудничество (ЕТС), (в частност: Програма за ЕТС Гърция-България, Програма за транснационално сътрудничество "Балкани-Средиземно море 2014-2020 г.", Програма за трансгранично сътрудничество „Черноморски басейн 2014-2020 г.“ по Европейския инструмент за добросъседство); 2) други програми или фондове на ЕС (за България: Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ по Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), Оперативна програма „Развитие на селските райони 2014-2020 г.“; за Турция: Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“) и 3) други програми/проекти с национално/регионално и друго финансиране на всяка от партниращите страни.

По Приоритетна ос 2 „Устойчив туризъм“, трябва да бъде осигурено ясно разграничаване и взаимно допълване на Оперативна програма за трансгранично сътрудничество България-Турция 2014-2020 г. с други програми. Това се отнася за връзката на програмата с: 1) други направления на Европейското териториално сътрудничество (ЕТС), (в частност, Програма за ЕТС Гърция-България); 2) други програми или фондове на ЕС (за България: - Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.“ по Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), Оперативна програма „Развитие на селските райони 2014-2020 г.“; за Турция: Оперативна програма „Регионално развитие 2014-2020 г.“) и 3) други програми/проекти с национално/регионално и друго финансиране на всяка от партниращите страни. В тази връзка, по двете приоритетни оси трябва да бъде направено възможно функционалното сътрудничество със споменатите по-горе програми и да бъде запазено до голяма степен на всеки етап от Управлението на цикъла на програмата (УЦП). Ще бъде създаден механизъм за координация, за да може да се открие и да се избегне евентуално припокриване и дублиране на дейности, както и да се насърчава синергията между допълващите се програми, които ще се изпълняват в програмния период 2014-2020 г.





## Органи за управление

В съответствие с чл. 8, ал. 4 на Регламент (ЕС) № 1299/2013, органите за управление на Програмата са както следва:

**Управляващ орган** е Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ в Министерството на регионалното развитие на Република България. Управляващият орган отговаря за управлението и изпълнението на Програмата за ТГС по ИПП в съответствие с принципите за добро финансово управление.

**Одитен орган** е Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ към Министъра на финансите на Република България. Този орган извършва одити за проверка на ефективното функциониране на системата за управление и контрол на Програмата, както и одити на извършени дейности, на базата на съответна извадка на операции, въз основа на декларирани разходи. Съответният деклариран разход се одитира на базата на дадена представителна извадка и като общо правило, на базата на извадкови статистически методи.

**Сертифициращ орган** е Дирекция „Национален фонд“ в Министерството на финансите на Република България. Сертифициращият орган отговаря за получаването на средствата по Програмата от Европейската комисия, както и за удостоверяването на пълнотата, точността и истинността на отчетите за разходите и за това, че разходите, вписани в отчетите за разходите, са в съответствие с приложимите закони и са били извършени във връзка с избраните операции за финансиране в съответствие с критериите, валидни за оперативната програма и съгласно законодателството на страните и Общността.

**Национален партниращ орган** е Дирекция „Финансово сътрудничество“ в Министерството по въпросите на Европейския съюз на Република Турция. В сферата на компетенции и отговорности на Националния партниращ орган са задълженията да подпомага Управляващия орган при изпълнението на Програмата.

**Съвместният комитет за наблюдение (СКН)** се състои от представители на Управляващия орган (УО), Националния партниращ орган (НПО), Европейската комисия, Националния координатор по ИПП, както и на други съответни национални институции и заинтересовани страни, включително граждански организации и представители на частния сектор. При определяне на състава на Съвместния комитет за наблюдение се спазват принципите на партньорство и многостепенно управление.

### Съвместен секретариат (СС)

СС е съвместен орган, който гарантира безпристрастността при изпълнението на Програмата. СС ще изпълнява двустранни функции (съгласно чл. 23, ал.2 на Регламент (ЕС) № 1299/2013): подпомагане на Управляващия орган, Националния партниращ орган и Съвместния комитет за наблюдение при изпълнението на техните задължения и предоставяне на необходимата информация за Програмата на потенциалните бенефициенти.

Пълният текст на Програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България-Турция 2014-2020 г. се намира на официалната страница на Програмата: <http://www.ipacbc-bgtr.eu/bg/>

